

Maturitní témata ZSV

- 1) **Psychologie jako věda** – vznik psychologie; předmět psychologie; systém psychologických disciplín; hlavní myšlenkové proudy psychologie (hlubinná psychologie, behaviorismus, kognitivní psychologie, tvarová psychologie, humanistická psychologie a transpersonální psychologie)
Sociální psychologie – proces socializace a jeho způsoby; sociální percepce; sociální interakce a komunikace; mezilidské vztahy a sociální konflikty
- 2) **Psychologie osobnosti** – psychická struktura osobnosti; rysy osobnosti a pětifaktorový model; typologie osobnosti; sebepojetí; pojetí osobnosti u Freuda, Junga, Adlera, Cattella, Maslowa a Frankla
Vývojová psychologie – determinanty lidského vývoje; vývojová období jedince; pojetí vývoje podle Freuda, Piageta a Eriksena
- 3) **Psychické jevy** – psychické vlastnosti (temperament, charakter, schopnosti, motivace a postoje); psychické procesy (vnímání, myšlení, učení, vůle, paměť, emoce); psychické stavy (vědomí, pozornost)
Psychopatologie – duševní poruchy a jejich klasifikace; zátěžové situace a psychohygienu
- 4) **Sociologie jako věda** – předmět; vznik a vývoj; významní představitelé (Comte, Durkheim, Marx, Weber, Pareto); sociologická paradigmatata 20. století
Socializace jedince – vymezení pojmu; zprostředkovatelé socializace; rodina a její funkce; typy rodin; krize tradiční rodiny; sociální normy a jejich kontrola; sociální deviace a sociální patologie
- 5) **Kultura a společnost** – prvky kultury; sociální instituce a organizace; proměny kultury; tradiční, moderní a postmoderní společnost; konzumní společnost; globalizace a její aspekty
Výzkum v sociologii – kvantitativní a kvalitativní výzkum; základní metody sociologického výzkumu; fáze sociologického výzkumu
- 6) **Sociální struktura** – sociální role, pozice a status; sociální stratifikace a mobilita; koncepce společnosti podle sociální stratifikace
Sociální útvary – sociální agregáty; sociální shluky; statistické kategorie; dav a jeho psychologie; sociální skupiny a jejich dělení
- 7) **Média a společnost** – vymezení komunikace; typy komunikace; proces masové komunikace podle Lasswella; dělení médií (primární, sekundární, terciální, kvartální); funkce médií; vlastnictví médií a jeho struktura
Média a jejich vliv – vnímání vlivu médií v minulosti a současnosti; reklama; média a vládní moc; média a propaganda; vliv mediálního násilí na člověka
- 8) **Politologie jako věda** – vznik politologie; předmět jejího zkoumání; směry a dělení politologie; dějiny politického myšlení (Platon, Aristoteles, Akvinský, Machiavelli, Hobbes, Locke, Rousseau, Mill, Marx, Weber, Popper, Arendtová)
Politické ideologie – funkce a rysy ideologií; konzervatismus; liberalismus; socialismus
- 9) **Stát a národ** – teorie vzniku státu; funkce státu; definice národa; formy a typy státu; státní občanství
Demokracie – principy a formy demokracie; znaky demokratických voleb; volební systémy; politické strany a jejich funkce; občanská společnost a participace občanů na veřejném životě
- 10) **Evropská unie** – dějiny evropské integrace; instituce EU; politika EU a vstup České republiky
OSN a NATO – vznik organizací; členské země; orgány institucí; základní činnost a cíle organizací; organizace spadající pod OSN

- 11) **Právo, právní normy a právní vztahy** – právo a morálka; dělení práva; právní normy a jejich druhy, struktura, platnost, účinnost a působnost; právní předpisy a prameny práva; základní právní oblasti (právo kontinentální Evropy, angloamerické právo, islámské právo); právní vztahy; právní skutečnosti, úkony a události
Právní systém – systém práva a právní odvětví; právní řád ČR; právní ochrana v ČR; právo a spravedlnost; legislativní proces v ČR
- 12) **Veřejné právo** – vymezení veřejného práva; správní právo, správní řízení a opravné prostředky; trestní právo, trestné činy, trestní řízení a možné sankce
Soukromé právo – vymezení soukromého práva a jeho obsah; občanské právo a občanskoprávní vztahy; rodinné právo, vznik a zánik manželství, povinnosti manželů a postavení dítěte; pracovní právo, vznik a zánik pracovního poměru, práva a povinnosti účastníků; vlastnické právo, ochrana a druhy vlastnictví
- 13) **Ústavní právo** – Ústava ČR a její obsah; dějiny české ústavnosti; Listina základních práv a svobod; Ústavní soud České republiky
Mezinárodní právo – mezinárodní právo veřejné, jeho subjekty a prameny; mezinárodní právo soukromé, jeho subjekty, prameny a metody; právo Evropské unie (primární, sekundární, judikatura); Evropský soud pro lidská práva a Mezinárodní soudní dvůr
- 14) **Ekonomie jako věda** – ekonomie a ekonomika; vzácnost a potřeby; členění ekonomie; typy ekonomických systémů; popis hospodářského procesu a jeho subjektů; základní ekonomické otázky výrobního procesu; sektory národního hospodářství a základní ukazatele jeho výkonu
Tržní systém – mechanismus tržního systému a tvorba cen; členění nabídky a poptávky; trh zboží a služeb; trh výrobních faktorů; nedokonalosti tržního mechanismu; hospodářský cyklus a ekonomická krize
- 15) **Ekonomie podniku** – právní úprava podnikání; podnikání fyzických a právnických osob; druhy živností a jejich založení; majetek a kapitál podniku; tok peněz v podniku; hlavní činnosti podniku a marketing
Peníze v ekonomice – vznik peněz; funkce a podoba peněz; finanční trhy a trh cenných papírů; bankovní soustava ČR; produkty komerčních bank
- 16) **Státní rozpočet a hospodářská politika** – fiskální politika; monetární politika; příjmy a výdaje státu; daňová soustava; státní dluh a jeho vývoj; sociální politika státu a zachytá sociální síť; životní a existenční minimum
Mezinárodní obchod – základní principy, výhody a rizika mezinárodního obchodu; zahraničně obchodní politika státu; saldo obchodní a platební bilance; mezinárodní měnový systém; Česká republika a mezinárodní obchod
- 17) **Náboženství** - základní znaky náboženství; typologie náboženství; teorie vzniku náboženství; funkce náboženství ve společnosti podle Marxe, Webera a Durkheima
Nová náboženská hnutí, alternativní náboženské systémy, sekty a kultury – vymezení pojmů a rozdíl mezi nimi; konkrétní příklady církví a náboženských společností, jejich vznik a učení (Svědkové Jehovovi, Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů, Amišové, víra Bahá'í, Haré Kršna, Hnutí Nového věku, scientologie a další)
- 18) **Hinduismus a buddhismus** – hinduismus (základní pojmy, vznik a obsah učení, kastovní systém, hinduistická božstva, posvátné texty, náboženská praxe a symboly); buddhismus (základní pojmy a obsah učení, Gautama Buddha a jeho život, větve buddhismu, posvátné texty, etické zásady a vznešené pravdy)

Konfucianismus, taoismus a šintoismus – vznik a obsah učení; náboženská praxe; role náboženství v čínské a japonské společnosti

19) **Judaismus** – vznik a náboženská nauka; posvátné texty; dějiny judaismu a židovského národa; náboženská praxe, svátky a symboly

Křesťanství – vznik a obsah učení; křesťanská Bible; život Ježíše Krista; dějiny křesťanství a jeho větve; náboženská praxe, svátky, svátosti, symboly

20) **Islám** – vznik a obsah učení; Korán; života proroka Muhammada; dějiny islámu a jeho větve; pět sloupů islámu a náboženská praxe; islámské svátky; právo šarí'a a džihád

Mezináboženský dialog – roviny mezináboženského dialogu; modely mezináboženských vztahů; specifika křesťansko-muslimského dialogu a jeho podoba v Evropě; proces sekularizace; náboženství a religiozita v současné České republice

21) **Filosofie jako věda** – vymezení filosofie; historický kontext jejího vzniku; vztah filosofie k náboženství a specializovaným vědám; základní filosofické disciplíny

Antická filosofie – před Sokratovské období (milétská škola, pythagorejci, elejská škola, Herakleitos z Efezu, mladší fyzikové a atomisté); klasická antická filosofie (Sokrates, Platon a Aristoteles); helenistická filosofie (stoicismus, epikureismus, skepticismus)

22) **Patristika a scholastika** – vymezení obou období a jejich hlavní filosofické problémy; křesťanská filosofie; vztah křesťanství a antické filosofie; apologeté, manicheismus a gnosticismus; Aurelius Augustinus; spor o univerzálie; Tomáš Akvinský; pozdní scholastika

Renesanční filosofie – historický kontext rozkvětu renesančního myšlení; humanismus (Erasmus Rotterdamský, Pico della Mirandola, Ficino); nové pojetí kosmu (Kusánský, Bruno); politické myšlení (Machiavelli, More, Campanella); Francis Bacon a indukční metoda

23) **Novověká filosofie** – racionalismus, empirismus a jejich hlavní představitelé (Descartes, Spinoza, Leibniz, Hobbes, Locke, Hume a Berkeley); filosofie osvícenství (charakteristika, historický kontext a představitelé)

Německý idealismus – Immanuel Kant (koperníkovský obrat k subjektu, oblasti zájmu Kantovy kritiky, gnozeologie a stupně poznání, Kantova etika); Johann Gottlieb Fichte; Friedrich von Schelling; Georg Wilhelm Friedrich Hegel

24) **Filosofie 19. století** – hlavní směry a jejich charakteristika; pozitivismus (Comte), iracionalismus (Schopenhauer, Nietzsche a Kierkegaard), marxismus (Karl Marx)

Filosofie 20. století – stručná charakteristika filosofických směrů a jejich klíčoví představitelé (novopozitivismus, analytická filosofie, fenomenologie, hermeneutika, pragmatismus, existencialismus, filosofie života, filosofie bytí, strukturalismus, poststrukturalismus a postmodernismus)